

Anmeldelse

Lokalplanerne lever og har det godt

Der er generelt ros til kommunernes arbejde med lokalplaner, men et skridt på vejen til endnu bedre lokalplaner er at undgå mystificerende formuleringer og øget opmærksomhed på, hvilke forhold det er bedre at regulere efter andre love.

Af arkitekt maa Arne Post, AP Byplanrådgivning

Som led i forberedelsen af en forelæsning på RUC har jeg gennemladret en lille snes nye lokalplanforslag fra forskellige kommuner. Indtrykket er helt overvejende positivt. Planlæggerne gør generelt meget for i redegørelsen at forklare, hvad der er formålet med og indholdet i lokalplanforslaget og for sammenhæng med anden planlægning. Mulighederne for at supplere redegørelsen med illustrationer udnyttes godt, og mange indsætter forklarende bemærkninger – og i nogle tilfælde også illustrationer! – til konkrete lokalplanbestemmelser.

Det er således mit helt overordnede indtryk, at planlæggerne rundt om i kommunerne gør en stor indsats for at gøre lokalplanforslagene forståelige for borgerne. Og samtidigt, at lokalplanlægningen opfylder den vigtige funktion, der ligger i at bearbejde de problemstillinger, der kan være knyttet til konkrete bygge- og anlægsprojekter.

Lokalplanerne kan blive endnu bedre

Opmærksomheden på klimaforandringer kommer til udtryk en del steder, bl.a. i form af bestemmelser og redegørelser om befæstelsesgrader, regnvandshåndtering og solceller.

Det bør inspirere Erhvervsstyrelsen til at støtte planlæggerne ved at lave en ajourført udgave af afsnittet "Bidrag til en bæredygtig udvikling", der indleder "Vejledning om lokalplanlægning for boligområder, 2009". En sådan vejledning bør behandle de muligheder, der er for at bruge fysisk planlægning til at reducere klimabelastning og ved tilpasning til klimaændringer både på kommuneplan- og lokalplanniveau. I ingen af de lokalplanforslag, jeg har bladret igennem, har jeg set eksempler på den type ulovhjemlede kompetencenormer, som angiveligt skulle give kommunalbestyrelsen ret til efterfølgende at godkende en udstyknings- eller bebyggelsesplan. Nogle

snerper måske derhenad i forsøg på at holde flere muligheder åbne eller ved, at man efterfølgende kan kræve dokumentation for overholdelse af støjkrav – det bør vel være en del af planlægning, at det undersøges, om de kan overholdes?

Det vil være ret let at gøre en del lokalplaner endnu bedre. Fx ved at undlade bestemmelser om tilslutning til kloakanlæg. Eller ved at undlade bestemmelser om, at der skal "etableres den til enhver tid nødvendige parkering", og at der ikke må ske parkering med lastbiler på vejene og lignende "bestemmelser". Her burde forfatterne nok overveje, om det ikke er bedre at bruge miljøbeskyttelsesloven, byggeloven og færdselsloven.

Det, der i Håndbog om Miljø og Planlægning, betegnes som afstandsklasser, bliver i mange lokalplaner kaldt miljøklasser eller erhvervsklasser, og begreberne kunne gøres lettere at forstå hvis det blev forklaret, hvad de betyder. Den opmærksomme læser

”Det samlede antal vedtagne lokalplaner er på ca. 33.700 (inkl. byplanvedtægter). Ifølge Plandata er der ganske mange, der angiveligt er vedtaget i 1910 og 1911 – men så gamle er de nok ikke.“

kan måske undre sig, når der i en lokalplan for et boligområde henvises til et bilag, der bl.a. omfatter cementfabrik, stålvalseværk og skibsværft ...

Ved fx bevarende lokalplaner kan det være hensigtsmæssigt i formålsparagraffen at skrive noget om bebyggelsens omfang og placering mv. Men når man gør det i ”almindelige” lokalplaner, og hermed – måske utilsigtet – begrænser mulighederne for at dispensere, illustrerer det vanskeligheden ved at skrive en meningsfuld formålsbestemmelse. Et formål om at sikre arkitektonisk kvalitet er sympatisk, men læseren må føle sig snydt, når det ikke er fulgt op med konkrete bestemmelser. Også her kunne Erhvervsstyrelsen hjælpe med en lille vejledning i, hvordan den vigtige formålsparagraf kan formuleres meningsfyldt.

Undgå mystificerende formuleringer

For den borger eller grundejer, der

søger at sætte sig ind i hvilke retsvirkninger, der er knyttet til et forslag til en lokalplan, kan det være forvirrende at læse, at byrådet efter indsigelsesfristens udløb kan tillade bebyggelse mv. i overensstemmelse med lokalplanen. Altså når denne formulering bruges i tilfælde, hvor dette slet ikke er muligt, fordi der er tale om et lokalplanpligtigt projekt, eller fordi området først skal inddrages i byzone.

Problematiske bestemmelser som dem, jeg er faldet over, fjerner ikke det generelle indtryk af, at der laves gode lokalplaner. Men – som man i en kommune skriver – ”Lokalplanen skal være let forståelig”. Et skridt på vejen er at undgå mystificerende formuleringer og være mere opmærksom på, hvilke forhold det er bedre at regulere efter andre love. Herved mindskes også risikoen for magtmisbrug, hvis lokalplanbestemmelser, der ikke har hjemmel i planloven, søges håndhævet.

Lidt lokalplanstatistik

Opgjort medio september 2019 var der da ifølge Plandata godt 400 forslag til lokalplaner. Heraf er dog mere end 50 ramt af forældelsesfristen efter planlovens § 32. Nogle af disse er vedtaget i helt tilbage i 2006 og 2008.

Det samlede antal vedtagne lokalplaner er på ca. 33.700 (inkl. byplanvedtægter). Ifølge Plandata er der ganske mange, der angiveligt er vedtaget i 1910 og 1911 – men så gamle er de nok ikke ...I alt 425 lokalplaner figurerer som endeligt vedtaget i 2018. Søgning på perioden 1. 1. til 31. 12. 2018 resulterede i 913 forslag til lokalplaner og 518 forslag til kommuneplantillæg. Sammenfaldet er ikke undersøgt, men der er næppe tvivl om, at mange lokalplaner ledsages af et kommuneplantillæg. Det ses også af, at der indtil medio september i år er vedtaget godt 600 forslag til lokalplan og knap 350 kommuneplantillæg. Ca. 570 lokalplaner er vedtaget endeligt.

Konklusion: lokalplanredskabet bruges!